

Viite
HE 116/2025 vp:tä koskeva 15.10.2025 saapunut
lausuntopyyntöne

Eduskunnan perustuslakivaliokunta
00102 EDUSKUNTA

Yhteyshenkilö
Cindi Portin, puh. +358 (0)18 25000 (vaihde)
cindi.portin@regeringen.ax

pev@eduskunta.fi

Asia

**Lausunto perustuslakivaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi
toimeentulotuesta annetun lain, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen
käsittelystä annetun lain 64 §:n ja kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 10 §:n
muuttamisesta**

Päätös

Maakunnan hallitus sai 15.10.2025 perustuslakivaliokunnalta lausuntopyynnön hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi toimeentulotuesta annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

Maakunnan hallitus päätti antaa seuraavan lausunnon:

Maakunnan hallitus kiittää perustuslakivaliokuntaa siitä, että se sai mahdollisuuden lausunnon antamiseen asiassa. Maakunnan hallituksen mielestä ehdotettujen lainmuutosten voimaantuloaikataulu on aivan liian tiukka, jotta maakunnan hallitus maakuntapäivien tavanomaiset käsittelyajat huomioon ottaen voisi ehtiä tehdä ehdotettujen muutosten mahdollisesti vaatimat analyysit ja lainvalmistelutoimet ennen valtakunnan lainsäädännön muutosten voimaantuloa. Toimeentulotukilakiin ehdotetut muutokset voivat vaatia poikkeuksia valtakunnan laista, jotta maakuntalain säännökset säilyisivät asianmukaisina. Valtakunnasta poiketen Ahvenanmaalla kunnat vastaavat edelleen kaikkien toimeentulotukimuotojen myöntämisestä, ei Kansaneläkelaitos eivätkä hyvinvointialueet, eli muun muassa tämän takia ahvenanmaalaiseen maakuntalakiin voidaan tarvita poikkeuksia.

Lainsäädäntövalta

Maakunnalla on Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 13 kohdan mukaan lainsäädäntövalta sosiaalihuoltoa koskevissa asioissa, joihin toimeentulotuesta annettu laki kuuluu. Eräissä maakuntalaeissa, joita yleisesti kutsutaan blankettilaeiksi, valtakunnan

lait on tehty Ahvenanmaalla sovellettaviksi tietyin poikkeuksin. Monissa blankettilaeissa lain muutokset tulevat voimaan maakunnassa silloin, kun ne tulevat voimaan valtakunnassa. Tämä koskee myös toimeentulotuesta annettua lakia.

Vaikutukset

Maakunnan hallitus toteaa, että valtakunnan lainsäädännön muuttaminen nopealla aikataululla heikentää maakunnan mahdollisuuksia tehdä tarpeellisia sopeutuksia. Lisäksi tämä vaikeuttaa maakunnan mahdollisuuksia tämän lainsäädännön soveltamiseen niin sanottuna blankettilainsäädäntönä. Pienilläkin valtakunnan lain muutoksilla voi olla merkitystä päätöksentekoa, henkilöstön koulutusta sekä maakunnan asukkaiden tieto- ja neuvontapalveluita koskevalle viranomaistoiminnalle Ahvenanmaalla, ja tilanne voi rapauttaa maakunnan asukkaiden oikeusturvaa.

Esityksessä ehdotetaan 18 g §:ään uutta 2 momenttia, jonka mukaan hyvinvointialueella olisi samanlainen oikeus kuin Kansaneläkelaitoksella salassapitosäännösten estämättä saada tietoja, jotka ovat välttämättömiä toimeentulotehtävien hoitamiseksi. On äärimmäisen tärkeää, että Ahvenanmaan sosiaaliviranomaiset saavat samanlaisen oikeuden salassa pidettäviin tietoihin kuin hyvinvointialueet ja Kansaneläkelaitos, mutta koska 18 g §:ää ei sovelleta Ahvenanmaalla, vastaava tietojensaantioikeus pitää kirjata lakiin erillisenä pykälänä. Koska Ahvenanmaalla kaikkien toimeentulotukimuotojen käsittelystä vastaa kuntien sosiaalipalvelujen kuntayhtymä Kommunernas socialtjänst kf., KST, myöskään 18 a §:ää ei sovelleta Ahvenanmaalla.

Ministeri

Arsim Zekaj

Erityisasiantuntija

Cindi Portin